

РЕЦЕНЗИЯ

във връзка с конкурс за избор на доцент
в Област на висше образование: 1. Педагогически науки
Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ...
Методика на обучението по математика
и информационни технологии в началните класове
за нуждите на Софийски университет “Св. Климент Охридски“,
Факултет по науки за образованието и изкуствата

1. Общо представяне на процедурата

Настоящата рецензия е изготвена на основание Заповед № РД 38-6/09.01.2020 г. на Ректора на СУ “Св. Климент Охридски“ – проф. д-р Анастас Герджиков, в съответствие с чл. 7 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и въз основа на съответно Решение № 11/17.12.2019 г. на Факултетния съвет на Факултет по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ). В ДВ, бр. 93 / 26.11.2019 г. е обявен конкурс за нуждите на СУ “Св. Климент Охридски”, ФНОИ във връзка със заемане на академичната длъжност “доцент” в Област на висше образование 1. Педагогически науки; Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по математика и информационни технологии в началните класове). Единствен кандидат в конкурса е преподавател, гл. ас. д-р Любка Кръстева Алексиева от СУ “Св. Климент Охридски”. Не са установени процедурни нарушения. Като член на научното жури получих достъп до документите на гл. ас. д-р Любка Кръстева Алексиева, които включват:

1. Автобиография;
2. Диплома за висше образование и приложение към нея;
3. Диплома за образователна и научна степен „доктор“;
4. Копие от трудов договор;
5. Уверение за трудов стаж по специалността;
6. Списък на всички публикации;
7. Списък на публикациите, представени за участие в конкурса;
8. Списък на публикации, конференции, проекти и научни ръководства, генериран от системата „Авторите“;
9. Справка за изпълнение на минималните национални изисквания и приложение с точкова таблица;
10. Справка за цитиранията;
11. Справка за оригиналните научни приноси;
12. Справка за показателите по чл. 112, ал. 2 с приложения;
13. Научни трудове;
14. Резюмета на научните трудове, с които кандидатът участва в конкурса;
15. Копие от обявата в Държавен вестник

2. Общо представяне на кандидата

Документите и материалите на единствения кандидат в конкурса са оформени грижливо и дават възможност за обективна и пълна оценка в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му, както и Правилниците на СУ и ФНОИ. Гл. ас. д-р Любка Алексиева е завършила Националната професионална гимназия по полиграфия и фотография, гр. София през 2000 г. и притежава образователно-квалификационна степен „специалист“ (ниво 5, фотограф). От 2001 г. до 2006 г. учи “начална училищна педагогика с чужд език” в СУ „Св. Кл. Охридски” и получава образователно-квалификационна степен „бакалавър“ (ниво 6) – педагог, начален учител и начален учител по чужд език – Английски език. В периода 2006–2008 г. отново в СУ получава образователно-квалификационна степен „магистър“ (ниво 7) по “информационни технологии в началното училище” (магистър-педагог). От началото на 2010 г. е редовен докторант в СУ по методика на обучението по математика в началното училище, като през м. ноември 2011 г. преминава в задочна форма на обучение поради заемане на академичната длъжност “асистент”. Отчислена е с право на защита на 11.07.2013 г. От януари 2013 г. до април 2013 г. учи Методи на педагогическите изследвания в Doctoral school, Institute of Education, London University. За кратък период от 3 месеца, от м. януари до м. март през 2007 г. д-р Любка Алексиева е начален учител в 41 ОУ „П. Евтимий”, гр. София, а в периода 2008–2010 г. е главен експерт „държавна собственост” в ДП „ТСВ”, гр. София. В периода 2010 – 2011 г. е преподавател, хоноруван асистент по методика на обучението по математика, в периода 2011 – 2015 г. е преподавател, асистент по Методика на обучението по информационни технологии, а от 2015 г. и досега е преподавател, главен асистент по Педагогика на обучението по математика и информационни технологии. През 2014 г. придобива професионална квалификация „специалист по дизайн и провеждане на онлайн обучение”. Същата година защитава успешно дисертационен труд на тема “Дидактически възможности на образователния софтуер в обучението по математика на учениците от втори клас“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор” с научен ръководител проф. д-р Здравко Лалчев в Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по, Докторска програма „Методика на обучението по математика в началното училище“, след осъществена задочна докторантура към катедра „Начална училищна педагогика“ – Факултет по начална и предучилищна педагогика (сега ФНОИ) при СУ „Св. Кл. Охридски“. Гл. ас. д-р Любка Алексиева има задълбочени познания по английски и немски език, впечатляващи компютърни умения, както музикални и поетични умения (лауреат е от Националния конкурс за млади пианисти през 1992 г. и има участия в различни конкурси за поезия). Тя е член на Експертния съвет на Центъра за дистанционно обучение на Софийския университет.

3. Представяне на научната продукция на кандидата

Научната продукция на гл. ас. д-р Любка Алексиева е богата и разнообразна. От общо 58 публикации, в това число 4 учебника и 17 учебни помагала, за участие в конкурса тя представя една монография, една книга на база дисертационния ѝ труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор” и 18 научни статии и доклади, от които 10 са на

английски език и са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (4 броя) и в научни издания, реферирани и индексирани в други бази данни с научна информация (6 броя), както и 6 броя на български език в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Две от публикациите са студии на български език. Монографията, книгата по дисертационния труд и двете студии са самостоятелни, а в 6 от останалите публикации гл. ас. д-р Любка Алексиева е първи автор, в 6 е втори и в 4 е трети автор.

Монографията е посветена на резултатите от емпирично изследване на 500 учители от цялата страна във връзка с нагласите, опита и компетентностите на началните учители в България за работа с електронни ресурси. Книгата по дисертационния труд съдържа експериментално изследване на ефективността относно прилагането на обучаваща мултимедия в образованието, като въз основа на емпирично проучване и съответен теоретичен обзор е предложен авторски модел за изучаване на таблично умножение и деление с помощта на обучаваща мултимедия. В резултат на анализ в една от студиите е показано, че учениците харесват мултимедийните уроци, по-добре разбират учебното съдържание, преподавано мултимедийно, и предпочитат обучаващата мултимедия да бъде част от обучението им в бъдеще. Във втората студия са разгледани дидактическите и математическите основи на табличното умножение и деление, като въз основа на интервюта с начални учители е обоснована необходимостта от осъвременяване на учебното съдържание във втори клас (8-9-годишни ученици) чрез обогатяването му с електронни ресурси.

В статия в реномираното *British Journal of Educational Technology*, в съавторство, гл. ас. д-р Любка Алексиева изследва някои технологични, организационни и педагогически проблеми, свързани с достъпността, сигурността, конфиденциалността, дизайна на е-оценяването и обратната връзка. Проучени са отношенията и практиките на 108 преподаватели, които са използвали TeSLA-Адаптивна система за е-оценяване, базирана на доверието. В статия в *Journal of Academic Ethics* (също реномирано и в съавторство) тя представя case study, проведено в Софийския университет, което описва връзката между два процеса – все повече разпространяващото се онлайн обучение и е-оценяване от една страна и развиването на институционални подходи към академична почтеност от друга.

Две от публикациите са доклади на AIP конференция и са включени в сборника от конференцията, който е реферирани в SCOPUS и Web of Science. В единия от тях авторите, между които е и гл. ас. д-р Любка Алексиева, представят мненията и нагласите на 590 студенти-бакалаври от Софийския университет към електронното и дистанционното обучение. Анализирани са взаимовръзките между нагласите на студентите и техните демографските характеристики, опита за използване на технологиите във всекидневното и опита за използване на технологии в образователен контекст. Във втория доклад е изследвано влиянието на технологиите върху измамите и плагиатството от гледна точка на преподавателите и студентите от Софийския университет във връзка с улесняване и предотвратяване, т.е. контрол на това поведение. Описани са две онлайн проучвания със 100 преподаватели и 239 студенти бакалаври и магистри от Софийския университет.

Останалите публикации са посветени на разнообразни изследвания: проучване на мненията на 452-ма учители за използването на е-ресурси в началното училище; изследване върху използването на система за автентикация и проверка на авторството на студентите, разработена по проект, финансиран от програма „Хоризонт 2020“ на Европейския съюз - TeSLA, и начинът, по който тя влияе върху доверието на студентите в онлайн оценяването; анализ на данни от систематично изследване на мненията и отношенията към е-оценяването и използването на софтуер за автентикация и установяване на плагиатство на студенти с и без увреждания от Софийския университет; идентифициране на опита в онлайн обучението и оценяването, както и влиянието върху перспективите на преподавателите и студентите относно въвеждането на е-оценяването, включително по отношение на предизвикателствата при потенциалното повишаване на измамата и плагиатството, но също превенцията и намаляването на измамата и плагиатството в оценяването с помощта на технологиите; анализиране на резултатите от онлайн анкета през летния семестър на учебната 2018/2019 г. със 166 студенти-бъдещи начални учители от бакалавърски и магистърски програми на ФНОИ; представяне на част от резултатите от третата фаза на изследователския проект „Изследване на резултатите от обучението по математика и природни науки в началното училище“, финансирано от Фонда за научни изследвания на Софийския университет; представяне на авторски модел на обучение от смесен тип – „виртуален учител на гости“ и резултатите от неговото пилотно приложение в детска градина през учебната 2016/2017 г.; анализ на приложимостта на глобални Насоки за достъпност на уеб съдържанието (Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0) по отношение на създаването на електронно съдържание за преподаване в синхронна виртуална учебна среда; описание на международния стандарт за качество Eurprobate в дизайна на университетския електронен курс „Дидактика на информационните технологии в началното училище“ за магистри от Софийския университет; изследване на компетентностите на студенти по начална училищна педагогика за преподаване в синхронна виртуална класна стая; представяне на спецификите и популярните практики при интегрирането на ИКТ в българското начално училище; изследване на различните подходи при формирането на европейски и национални политики в областта на ИКТ в образованието.

4. Представяне на учебната дейност на кандидата

Като асистент по методика на обучението по информационни технологии и педагогическа практика във ФНПП и по-късно като главен асистент в преименувания ФНОИ на СУ д-р Любка Алексиева е преподавала различни дисциплини в съответствие с учебния план, някои от които продължава да преподава: Методика на обучението по информационни технологии, Практически упражнения по дидактика на математиката, Информационни технологии в обучението, Основи на началната училищна педагогика и Хоспитиране, Дидактика на математиката, Дидактика на информационните технологии, Информационни и комуникационни технологии и работа в дигитална среда, Съвременни мултимедийни технологии, Мултимедията в обучението по математика. Гл. ас. д-р Любка Алексиева е титуляр на четири от дисциплините:

- Дисциплината „Дидактика на математиката” е задължителна и се преподава в бакалавърските програми в специалностите ПНУП, НУПЧЕ, както и в магистърските програми в специалностите НУП за завършили с учителска правоспособност и НУП за завършили други специалности на ФНОИ. Д-р Алексиева е титуляр на дисциплината „Дидактика на математиката“ в бакалавърската програма ПНУП, задочно обучение. В останалите програми е асистирац по дисциплината.
- Дисциплината „Информационни и комуникационни технологии и работа в дигитална среда” е задължителна за специалност Физическо възпитание и спорт, ОКС „Бакалавър“ на ФНОИ, провежда се в смесена форма, като за самоподготовката на студентите е предвиден електронен курс, който се обновява ежегодно;
- Дисциплината „Съвременни мултимедийни технологии” е задължителна и се преподава в смесена форма в ОКС „Магистър“, в специалностите НУП за завършили ФНОИ с учителска правоспособност, като е предвиден електронен курс, който се обновява ежегодно и цели подпомагането на работата на студентите в извънаудиторните часове;
- Дисциплината „Мултимедията в обучението по математика” е избираема и се преподава в бакалавърските програми в специалностите ПНУП, НУПЧЕ, както и в магистърската програма в специалност НУП за завършили с учителска правоспособност.

Към учебната дейност на гл. ас. д-р Любка Алексиева следва да се отбележи, че тя е автор на одобрени от МОН учебни комплекти по математика за учениците от 1. до 4. клас, включващи за всеки клас учебник, две учебни тетрадки, книга за учителя и помагало за избираемите учебни часове. Тези учебници и помагала се разпространяват в училищната мрежа от 2016 г. насам.

5. Представяне на научно-приложната дейност на кандидата

Гл. ас. д-р Любка Алексиева участва или е участвала в 4 международни и 11 национални проекта. В повечето от тях тя е изследовател, като изпълнява и роли на координатор, фасилитатор, обучител и др. Ще отбележим:

-Международния проект „PARENTSTEM: STEM for Pre-Schoolers and their Families”, който е по програма Erasmus+ и е за периода 2018-2021 г.;

-Международния проект „TeSLA - An Adaptive Trust-based e-assessment System for Learning”, който е по програма „Horizon 2020 Research and Innovation Framework Programme” и е за периода 2016-2019 г.;

-Международния проект „Hands-On ICT: Учи, практикувай и преподавай креативност и ИКТ“ (Hands-On ICT: Learn, practice, teach creativity and ICT), по Програма за учене през целия живот и е с продължителност 2014-2015 г.;

- Международния проект „Приложение на ИКТ в образованието – от университета към училището на базата на българския и португалски опит” и е с продължителност 2013-2014 г.

Гл. ас. д-р Любка Алексиева е била координатор и ръководител на практическото обучение на студенти, осигурявайки провеждането на хоспитиране, текуща педагогическа

практика и преддипломна педагогическа практика на студенти от специалностите ПНУП (редовна и задочна форма на обучение), НУПЧЕ и ФВС. Като отговорник за сключването на договори с базовите организации и базовите учители на катедра „Начална училищна педагогика“ е реализирала комуникацията с директори и учители на различни столични училища, работила е по сключването на договори с организации за практическо обучение на студентите на ФНОИ. Водила е практически упражнения в училище, като е допринасяла за развитието на компетентностите на студентите за бъдещата им професия чрез наблюдение, изнасяне и оценяване на уроци по математика в централно столично училище.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От изложеното се вижда, че гл. ас. д-р Любка Кръстева Алексиева е доказан специалист по методика на обучението по математика и информационни технологии в началните класове с впечатляващ опит в тази област. Нейната научна продукция изпълнява минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ за научна област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по математика и информационни технологии в началните класове. Трудовете ѝ са многократно цитирани, в т. ч. и от чужди автори. Няма основания да се счита, че не са нейно лично дело, което изключва наличие на плагиатство. Това ми дава основание да заключа, че научната, научно-приложната, преподавателската дейност и качествата ѝ удовлетворяват изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, както и Правилника на Софийски университет “Св. Климент Охридски” за развитие на академичния състав, предявявани към кандидати за получаване на академичната длъжност “доцент”. Ето защо **давам положително заключение относно избора за “доцент”** и си позволявам да предложа на почитаемите членове на Научното жури да подкрепят тази кандидатура и да се направи предложение до Факултетния съвет на Факултета по науки за образованието и изкуствата при СУ “Св. Кл. Охридски” да избере гл. ас. д-р Любка Кръстева Алексиева за **“доцент” по методика на обучението по математика и информационни технологии в началните класове** с убеждението, че заслужава.

София, 20 март 2020 г.

Изготвил рецензията:

(проф. дпн Сава Гроздев)